

У палёце «Саюз Т-13»

Паведамленне ТАСС

У адпаведнасці з праграмай даследавання касмічнай прасторы 6 чэрвеня 1985 года ў 10 гадзін 40 мінут маскоўскага часу ў Савецкім Саюзе ажыццёўлен запуст касмічнага карабля «Саюз Т-13», пілажумага экіпажам у складзе камандзі-

ра карабля двойчы Героя Савецкага Саюза лётчыка-касманаўта СССР палкоўніка Джанібекава Уладзіміра Аляксандравіча і бортінжынера Героя Савецкага Саюза, лётчыка-касманаўта СССР Савіных Віктара Пятровіча.

Праграмай палёту карабля «Саюз Т-13» прадугледжваецца правядзенне сумесных работ з арбітальнай навуковай станцыяй «Салют-7». Цяпер станцыя, якая знаходзіцца на каляземнай арбіце больш як тры гады, робіць палёт у закансерваваным стане.

Бартавыя сістэмы карабля працуюць нармальна, самаадтушванне экіпажа добрае.

Касманаўты Джанібекаў і Савіных пачалі выкананне праграмы палёту.

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН. ЯДНАЦЕСЯ!

ГОМЕЛЬСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЕКТАРАТА, КАМИТЭТА ЛКСМБ
І ПРАФКОМАУ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАУНАГА УНИВЕРСИТЕТА

№ 19 (614) Субота, 8 чэрвеня 1985 года. Газета заснавана ў верасні 1969 года. Выходзіць раз у тыдзень. Цана 2 кап

ЭКЗАМЕНЫ ТРЫМАЛІ ТРЭЦЯКУРСНІКІ

Летняя экзаменацыйная сесія на большасці факультэтаў толькі што ўзла старт. А для трэцякурснікаў эканомфака яна — ужо пройдзены этап. Будучыя эканамісты па працы цяпер знаходзяцца на практыцы. З панадзелка яна пачынаецца і для тых, хто набывае прафесію эканаміста-інжынера па арганізацыі механізаванай апрацоўкі эканамічнай інфармацыі. Таму ім давалося некалькі раней трымаць выпрабаванне на трываласць набытых ведаў.

Вынікі сведчаць, што трэцякурснікі эканамічнага факультэта ў мінулым семестры папрацавалі плённа. Так, у студэнтаў спецыяльнасці АМАЭІ толькі адна незадавальняючая адзнака. У экзаменацыйных ведамасцях пераважаюць добрыя і выдатныя адзнакі.

З прыўзнятым настроем адпраўляецца на практыку і студэнтка гр. О-33 Галіна Казярчук. Усе экзамены мінуўшай се-

сі яна здала без троек. На «добра» ацаніла яе ведаў на экзамене па даследаванні аперацый кан-

дыдат эканамічных навук В. У Клыга (на здымку).
Фота В. Ермаковай.

Электронна-вылічальную тэхніку — у вучэбны працэс НАДЗЁННАЯ ЗАДАЧА

У адпаведнасці з Асноўнымі напрамкамі рэформы агульнаадукацыйнай і прафесійнай школы і агульнадзяржаўнай праграмай развіцця вытворчасці, эфектыўнага выкарыстання вылічальнай тэхнікі і аўтаматызаваных сістэм партыя і ўрадам вызначаны меры па шырокам укараненню электронна-вылічальнай тэхнікі ў вучэбны працэс. ЦК КПСС і Саветам Міністраў СССР прынята пастанова, якая прадугледжвае ўвядзенне з новага навучальнага года ва ўсіх сярэдніх навучальных установах краіны курса «Асновы інфарматыкі і вылічальнай тэхнікі», правядзенне шырокага эксперыменту па выкарыстанню ЭВМ.

Улічваючы важнасць гэтай праблемы, Міністэрства вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР і МДУ імя М. В. Ламаносава правялі на базе Інстытута фізікі высокіх энергій пашыранае пленарнае пасяджэнне навукова-метадычнага савета Мінвуза СССР па практычнай падрыхтоўцы студэнтаў універсітэтаў і стажыроўцы маладых спецыялістаў, выпускнікоў універсітэтаў на тэму «Вылічальная тэхніка ў практычнай падрыхтоўцы студэнтаў універсітэтаў».

У рабоце пленарнага пасяджэння прыняў ўдзел намеснік міністра вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР Н. С.

Ягораў, прарэктар МДУ імя М. В. Ламаносава В. А. Садаўнічы, намеснік дырэктара Інстытута фізікі высокіх энергій М. Я. Цюрын, а таксама прадстаўнікі Кіеўскага, Новасібірскага, Петраўдскага, Растоўскага, Латвійскага і іншых універсітэтаў. Доклад Н. С. Ягорава раскрываў актуальныя пытанні падрыхтоўкі і перападрыхтоўкі студэнтаў, аспірантаў і выкладчыкаў у галіне электронна-вылічальнай тэхнікі, метадычнага забеспячэння па ЭВТ, павышэння эфектыўнасці выкарыстання ЭВМ у вучэбным працэсе (пры напісанні курсаў і дыпломных праектаў, на практычных і лабараторных занятках, пры правядзенні дзелавых гульняў і г.д.).

Пытаннем прымянення вылічальнай тэхнікі ў практычнай падрыхтоўцы студэнтаў у МДУ імя М. В. Ламаносава былі прысвечаны даклады прарэктара ўніверсітэта прафесара В. А. Садаўніча, докана геалагічнага факультэта прафесара Э. Д. Яршова і іншых.

Аб актуальных праблемах забеспячэння практычнай падрыхтоўкі студэнтаў фізічных спецыяльнасцей універсітэтаў у галіне вылічальнай і мікрапрацэсарнай тэхнікі гаварыліся ў дакладзе докана фізічнага факультэта Растоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта Л. М. Рабіна.

Прадстаўнікі іншых універсітэтаў падзяліліся вопытам выкарыстання ЭВМ.

На пасяджэнні ішла размова і аб забеспячэнні ЭВМ, стварэнні дысцыпліных класаў, аказанні дапамогі настаўнікам школ у навучанні школьнікаў асновам інфарматыкі і вылічальнай тэхнікі. Гаварылася і аб цяжкасцях, звязаных з укараненнем ЭВМ у вучэбны працэс, і задачах на бліжэйшы перыяд.

Удзельнікі нарады зрабілі экскурсію па лабараторыях і вылічальнаму цэнтру Інстытута фізікі высокіх энергій, азнаёміліся з прымяненнем ЭВМ у навукова-даследчай рабоце і ў практычнай падрыхтоўцы студэнтаў, якія праходзяць практыку ў МДУ імя М. В. Ламаносава, ІФВЭ.

З мэтай далейшага ўдасканалення практычнай падрыхтоўкі студэнтаў універсітэтаў у галіне вылічальнай тэхнікі і аўтаматызаваных сістэм удзельнікі пашыранага пленарнага пасяджэння навукова-метадычнага савета Мінвуза СССР распрацавалі адпаведныя рэкамендацыі.

А. ГРЫВАЙЛА,
дацэнт кафедры фізікі
цэбрага цела, член
навукова-метадычнага
савета Мінвуза СССР
па практычнай падрыхтоўцы
студэнтаў.

Імі ганарыцца універсітэт

Сярод тых, хто 2 гады назад са студэнцкай аўдыторыі прызваўся на службу ў Савецкую Армію, быў і першаккурснік біялагічнага факультэта Сяргей Ярмак. І вось юнак вяртаецца ва універсітэт, каб працягнуць вучобу на біяфаку. А ў адрас камітэта камсамола ГДУ нядаўна прыйшло пісьмо з воінскай часці, дзе праходзіў службу Сяргей Ярмак. У ім — самыя цёплыя словы падзякі ўсяму калектыву выкладчыкаў універсітэта, грамадскім арганізацыям за добрую работу па падрыхтоўцы і выхаванню абаронцаў нашай Радзімы — Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік.

РАДЗІМЕ СЛУЖЫЎ ДАСТОЙНА

— Мы з задавальненнем паведамляем, — піша сакратар камітэта камсамола часці, дзе служыў воін, — што студэнт камсамолец С. Ярмак за час праходжання службы праявіў сябе толькі са станоўчага боку. Ён прымаў актыўны ўдзел у рабоце камсамоўскай арганізацыі падраздзялення, з жаданнем і ў тэрмін выконваў усе даручэнні. Камсамолец С. Ярмак уваходзіў у састаў Савета клуба часці, у рабоце якога прымаў актыўны ўдзел.

У 1984 годзе С. Ярмак быў выбраны членам камітэта ВЛКСМ часці, дзе ўзначаліў сектар культурна-масавай работы і ідэйнай загартоўкі камсамоўцаў, сам прымаў актыўны ўдзел у мастацкай самадзейнасці, стварыў у часці танцавальны калектыв. З дапамогай камсамоўцаў — членаў Савета клуба — рыхтаваў і праводзіў вечары дружбы і вайсковага таварыства, канцэрты і літаратурна-музычныя кампазіцыі. Ён быў прызначаны пазаштатным інструктарам камітэта ВЛКСМ пасля заканчэння школы камсамоўскага актыву па пытаннях унутрысаюзнай работы.

Сяргей Ярмак быў членам рэдкалегіі радыёгазеты часці «Іспытатель», рэгулярна рыхтаваў і праводзіў яе выпускі па тэмах: «40-годдзю Перамогі», «Новай тэхніцы — больш высокі ўзровень яе аснашчэння», «Падзвіг ратнаго — наша ратная праца!», «Вяхі камсамоўскага жыцця».

Як член Савета клуба камсамолец С. Ярмак арганізоўваў работу гурткаў мастацкай творчасці, выстаўкі і конкурсы, прысвечаныя 40-годдзю Вялікай Перамогі. За гэта ён неаднаразова заахвочваўся кіраўніцтвам клуба і камандаваннем часці.

Камсамолец С. Ярмак удзеляў вялікую ўвагу прадметам па баявой і палітычнай падрыхтоўцы, павышэнню сваёй класнай кваліфікацыі. Ён з'яўляўся спецыялістам 1 класа. Малады воін быў удзельнікам злётаў выдатнікаў баявой і палітычнай падрыхтоўкі часці і ўпраўлення, дзе яго ўзнагародзілі Ганаровай граматай.

За час службы ў часці Сяргей Ярмак праявіў сябе як добры арганізатар, камсамоўскія даручэнні заўсёды выконваў добрасумленна і ў кароткі тэрмін. Ён праявіў разумную ініцыятыўу падтрымліваў цесную сувязь з усімі грамадскімі арганізацыямі часці.

За актыўную работу па камуністычным выхаванню моладзі, спехі ў баявой і палітычнай падрыхтоўцы камсамолец Ярмак ўзнагароджан граматай і знакам ЦК ВЛКСМ «Малады гвардзеец 11 пяцігодкі».

Харчовая праграма — справа кожнага НА ЗЯЛЁНАЕ ЖНІВО

Калектыву нашатага ўніверсітэта ўжо на працягу некалькіх гадоў шэфствуе над саўгасам «Рэчкі» Веткаўскага раёна. Гэтай гаспадарцы аказваецца значная дапамога. Вось і ўчора сюды выехала 50 выкладчыкаў і супрацоўнікаў гісторыка-філалагічнага, матэматычнага і іншых факультэтаў, якія прымуць удзел у нарыхтоўцы кармоў для грамадскага статку.

25 чалавек з фізічнага факультэта выехала ў саўгас «Стаўбунскі», 50 пасланцоў з іншых факультэтаў і падраздзяленняў універсітэта — ў саўгасе «Нямкі» таго ж Веткаўскага раёна.

Планавым заданнем прадугледжана нарыхтаваць для падшэфных гаспадарак 450 тон сена. Рыхтоўчыя дастойныя сустрэчы XXVII з'езду КПСС, члены ўніверсітэцкага калектыву прыкладуць усе намаганні, каб дасягнуць вышэйшага паказчыка.

ЛІТАРАТУРНАЯ старонка

Імя ТАРАСАВА,

студэнтка 2-га курса гістфіла.

ЭЦЮДЫ

Калі заходзіць сонца,
Вачэй не спяць

зьянне.

Яго адлюстраванне
У вадзе плыве басконца,
Калі заходзіць сонца.

Слэзнае зьянне зорак...
Цемра... Святла не стае...
Срэбны літарык поўні
Сведць у вочы твае.
Слэзнае зьянне зорак...
Цемра... Святла не стае...
Ноч — чараўніца-нявеста
У вядоме снім плыве.

Не трэба ў бездні начэй
Шукаць прычыны,
Бо гэты сум начны

і ёсць

Мой адпачынак.

Не забывь мне легенду
ніколі...

Поўны думак, надзеяў
і мар,

Беларусь — васільковае
поле

Услаўляе палескі гусяр.
І спіскаецца сэрца ад

болу —

Не пра смутак, тугу
і цяжар,

Пра вясну, пра каханне
і волю

Пасвельды спявае гусяр.

Стаміўшыся, маўчыць
зямля

І прагне ісціны сумленне.
У глыбні яе карэні

Хавае чорная ралля.
Ад першай песні салаўя

Прабудзіцца вясной
натхненне,
Адчуўшы радасць і
адзіўленне,
Пра нешта думае зямля.

Абразкі НАСТРАЎВАСЦЬ

Той вясной шэры дзень нейкім светлым промнем застаўся ў памяці. Ён быў, здаецца, такі ж, як і папярэднія: з бруднымі густымі лужынамі на разлезлых ад вады дарогах, з учарнай травой на выгане і радкім скупам сонцам на шэрым небе. Гудаваты алегшы паўз ручая ўсё тым жа самотным голасам адзваўся на напорлівыя парывы ветру.

Няспынна б'е крыніца ў жалезнай іржавай бочцы, дурчыць танюці струменьчык з прабітага бока. Наскочыў вецер, падраў жмарную посылку-семіполку. І зараз шэрыя шматкі няспынна, нячэсанай воўнай, плывуць некуды ў далёкі свет. Пакідаюць пасля сябе радкія нішчымныя кроплі на дахах далёкай глухой вёскі з вымытымі комінамі, над бязлівым даўняннем званоў крывабокай царкваўні з сівымі купаламі.

Надзея... Нізінныя лагчыны яшчэ блішчаць снегам. Я іду да леса. Панурага і незнаёмага леса, нейкага ўдумлівага,

як збачыўшага век чалавека, і хаваю перажытыя гады глыбока ў памяці.

Дарога наезжаная і парэзаная коламі вядзе праз выган. Перад нешырокім полем яна танчэе, да лесу зусім сыходзіць на нітку, забытаную кустамі. Першыя крокі па злінядаму за зіму ягдніку чарніц. Незадаволены гул цяжкіх і гнуткіх ялін пужае, і ўсё ж я ўваходжу, бо прымаю цябе, лес, такім, які ты ёсць.

Я твой, лес! Завываюцца тут дробязі. І я сам нішто і ніко каля гэтых дубоў, вечных як праўда і зямля. Каля старых цяжкіх дубоў і маладзенькіх ялінак. У іх бясконцасьць. І што я значу?..

Дарога... Яна выслізнула аднекуль нечакана, адразу запылуша купкіма балотнага багуну, прысыпаная лісьцем і мёртвым голлем, і ўрэшце праглынута хуткаспельным асінікам.

Куды ты вядзеш, што там наперадзе? Пакуль невядома, як невядома і маё жыццё. Але пойдзеш і зведаеш, будзеш жыць і ўбачыш...

І я іду, жыву, спасцігаю.

Анатоль КАЗЛОЎ,

студэнт 5-га курса гісторыка-філалагічнага факультэта.

АДКРЫЦЦЁ

Першае каханне... Яно прыйшло так нечакана. Адтуль, адкуль яго зусім не чакалі і ў той час, калі менш за ўсё спадзяваліся сустрэць. Прыйшло і завадала ўсім. Яно было не толькі ў квецні садоў, у вясёлай гульні сонечных праменьчыкаў, у звонкім шчабятанні птушак — яно было ў нас саміх.

Для нас адкрыўся нейкі невядомы дагэтуль, але такі цудоўны свет. І здавалася, ўсё, што мы рабілі раней, дзеля

чаго жылі, нішто ў параўнанні з тым, што мы адчулі. Мы самі зрабіліся лепшымі. Пачалі бацьчы тое, што раней не заўважалі, разумець тыя рэчы, якія раней здаваліся такімі цяжкімі і складанымі, і не разумець таго, што здавалася зусім простым. Хацелася аднаго, каб гэта пацудзі ніколі-ніколі не праходзіла, каб засталася з намі на ўсё жыццё. І здавалася ў тыя хвіліны, што ўсё створанае на зямлі існуе дзеля яго і ў імя яго.

І. МАЛАТКОВА,

студэнтка групы Г-21 гісторыка-філалагічнага факультэта.

ПРЫСВЕЧАНЫ ЮБІЛЕЮ НАРОДНАГА ПІСЬМЕННІКА

На здымку: А. У. Броўка падпісвае кнігі, якія належаць пару яго брата.

Фота У. КАВАЛЕНКІ.

Да 800-годдзя напісання «Слова аб палку Ігаравым»

ВЫДАТНЫ ПМНІК ЛІТАРАТУРЫ

«Слова аб палку Ігаравым» — адзін з выдатнейшых літаратурных помнікаў не толькі старажытнай Русі, але і сусветнай мастацкай літаратуры. Гэты твор стаў часткай нашай сацыялістычнай культуры, гонарам не толькі рускіх, украінцаў і беларусаў, але і ўсіх народаў СССР. «Слова...», нягледзячы на 800-годдзе свайго існавання, кідае ўсё новыя колеры і адценні на нашу сучаснасць, у чым і крыніца сакрэт яго зайдроснай жывучасці.

Той фант, што на сённяшні дзень мы маем больш дзюху тысяч прац, прысвечаных даследаванню «Слова аб палку Ігаравым», сведчыць аб тым, што і ў нашы дні гэты помнік літаратуры цікавіць многіх даследчыкаў.

Дайшоўшы да нашага часу

варыянт «Слова...» адносіцца да XVI стагоддзя. Ён напісаны на аснове больш ранняга ўзору канца XII стагоддзя, які не захаваліся. Рукпіс «Слова...» XVI стагоддзя быў знойдзены вядомым збральнікам старажытных рукапісаў графам А.І. Мусіным-Пушкіным у архівах Спаса-Яраслаўскага манастыра ў 1792 годзе, праз 600 гадоў пасля яго напісання. Вядома, усё гэта значна адрознвае спісак помніка ад арыгінала і, тым не менш, напісанае вострым стагоддзю таму назад «Слова аб палку Ігаравым» і цяпер захавалі глыбінні зместу і ма-

стацкай дасканаласцю. У аснову сюжэта «Слова...» пакладзены сапраўдныя гістарычныя падзеі, грунтуючыся на якіх, можна меркаваць, што твор мог быць напісаны ў 1185 годзе. Дагэтуль яшчэ не ўстаноўлена, хто ж з'яўляецца яго аўтарам. Але, бяспрэчна, што невядомы аўтар быў гарачым патрыятам свайго радзімы, чалавекам, на тыя часы высокаадукаваным, надзеленым бліскучым пэтычным талентам. Бачыць Русь магутнай, а яе народ неаалежым — светлая мара ўсіх князёў, намалюваных у паэме. Ідэя гэтая — прагрэсіўная не толькі для часоў старажытнай

пары, але і сёння, калі праз 40 гадоў пасля Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне, мы павінны актыўна ўключыцца ў справу абароны міру. З мэтай прапаганды гэтай ідэі «Слова аб палку Ігаравым» перакладаецца на многія мовы свету. Першым перакладчыкам твора на беларускую мову быў Максім Багдановіч, які ў 1911 годзе ў газеце «Наша ніва» апублікаваў вершаваны пераклад адной з устаўных песень пра князя Ізяслава Палацкага. Двойчы «Слова...» перакладаў Янка Купала. Да 800-гадовага юбілею твора яго

Нямала студэнтаў ГДУ служыць

ціпер у радах Савецкай Арміі. Але

связь з універсітэтам, са сваімі

сябрамі да вучобы яны працягваюць

падтрымліваць. Воінаў цікавіць, як

жыве сёння іх родны факультэт,

куды яны хутка вернуцца, каб пра-

дываць сваю вучобу. Пішуць сал-

даты і ў рэдакцыю нашай шмат-

тыражнай газеты. Напярэдадні 40-

годдзя Перамогі савецкага народа

ў Вялікай Айчыннай вайне нам

даслаў ліст Эдуард Белавусаў, які

быў прызваны ў Савецкую Армію

пасля першага курса біялагічнага

факультэта.

—Усе мы, воіны,—піша Эдуард,

свята ўшаноўваем памяць нашых

дзядоў і бацькоў, гатовы заўсёды

абараніць нашу Радзіму.

Воін даслаў нам і свае вершы,

якія мы змяшчаем ніжэй.

Эдуард БЕЛОУСОВ

СНОВА ЗНОЙ

Неба бескрайнае сінё.
Халодны пот солью выступіў
На гімнастэрках солдат-мужчын.
Іх лица молады.

Безусые юношы, а за спіной аўтомат,
Панамі зеленыя, красныя звездочки,
Как яркое сонце горят.
Короткі прывал.

В голой степи, куда ни глянь —
серый песок.

Кызылкімы. Марш-бросок.
Старшына встал першым: «Отставить
курение!»

Приготовиться к бегу.
Взвод, вперед!»
И снова бежим,
Утопают в песке горячие сапоги.
А где-то там, на родной стороне
Мама печет пироги,
Где-то веселый журчит ручеек,
Весною поет соловей...
Но мы бежим, забыв про покой —
«Быстрее, быстрее, быстрее!»
Слово «война» военные люди часто
не говорят.

Враги не дремлют,
Поэтом взвод
Утопают в этих песках,
Поэтом память напряжена,
Чтобы все не забыть—
Навек запомнить слово «Война»,
Чтобы мирно жить.
И помнить о тех, кто себя не жалел,
Смерти смотрел в лицо...
Мы быстро бежим. Передернут заворот.
С полной выкладкой марш-бросок.

пераклаў на беларускую мову паэт Рыгор Барадулля.

Неўміручая паэма працягвае ўплываць на сучасную беларускую савецкую паэзію: прырода ў паэме А. Куляшо-ва «Сцяг брыгады» нагадвае вообраз прыроды «Слова...», плач сіроцкай жалеіні па згубленай фашыстамі дзючы-не-партызанцы ў вершы П. Броўкі «Надзя-Надзеяка» свайі лрыччнай танальнасцю пераклікаецца з плачам Яраслаўны, жонкі князя Ігара.

Бясспрэчна, і праз 800 гадоў «Слова аб палку Ігаравым» прыдае старажытнай літаратуры сусветнае значэнне, служыць узорам для пераймання і вучобы.

В. ГЕНАШ,
асістэнт кафедры
беларускай літаратуры.

СТАЖЫРОЎКА

Стажыроўка маладых спецыялістаў, закончыўшых вышэйшыя навуцальныя ўстановы краіны, вызначана пастановай ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР «Аб мерах па далейшаму ўдасканаленню вышэйшай адукацыі ў краіне», прынятай у ліпені 1972 года. Яна праводзіцца адпаведна тыпавага палажэння аб стажыроўцы маладых спецыялістаў, зацверджанага названай пастановай.

Палажэнне прадугледжвае, што маладыя спецыялісты па заканчэнні ВНУ, у тым ліку і нашага ўніверсітэта, для набывання неабходных практычных і арганізацыйных навыкаў, выканання абавязкаў па займаемай пасадзе, скарачэння тэрмінаў адаптацыі, вывучэння спецыфікі сваёй работы і ўдасканалення тэарэтычных ведаў, набываць у час вучобы, праходзяць па месцу размеркавання на прадпрыемствах, у арганізацыях, установах, навуцальных установах стажыроўку да аднаго года. У працэсе яе малады спецыяліст выконвае службовыя абавязкі і атрымлівае зарплату згодна штатнаму раскладу.

За час стажыроўкі вывучаюцца дзелавыя і палітычныя якасці выпускніка ВНУ з мэтай найбольш правільнага і рацыянальнага выкарыстання яго на пэўным прадпрыемстве, у арганізацыі, установе.

Маладыя спецыялісты, атрымаўшы права на самастойнае працаўладкаванне, пры наступленні на работу па спецыяльнасці, набываюць у ўніверсітэце, праходзяць стажыроўку на агульных падставах.

Выпускнікі ГДУ, якія не прайшлі стажыроўку па ўважлівых прычынах (служба ва Узброеных Сілах СССР, дэкрэтны водпуск, хвароба і інш.), пры наступленні на работу па спецыяльнасці абавязаны прайсці яе на працягу першага года працы.

Стаж стажыроўкі ўключаецца ў трохгадовы тэрмін работы маладога спецыяліста.

Ад праходжэння стажыроўкі вызваляюцца маладыя спецыялісты, залічаныя на пасадзі стажораў-даследчыкаў у навукова-даследчыя ўстановы і вышэйшыя навуцальныя ўстановы, і стажоры-выкладчыкі ВНУ.

Прадпрыемствы, арганізацыі і ўстановы, куды накіраваны на работу маладыя спецыялісты, згодна існуючага палажэння, арганізуюць і праводзяць стажыроўку, распра-

цоўваюць і зацвярджаюць яе праграму, якая павінна прадугледжваць вывучэнне спецыфікі прадпрыемства, арганізацыі і ўстановы адпаведнай галіны, у тым ліку пытанні навуковай арганізацыі працы і вытворчасці, эканомікі, кіравання з выкарыстаннем тэхнічных сродкаў, асноў працоўнага заканадаўства, тэхнікі бяспекі і г. д. Вызначаецца таксама працягласць стажыроўкі (у межах 1 года) па групах спецыяльнасцей, ажыццяўляецца сістэматычны кантроль за арганізацыяй і зместам стажыроўкі маладых спецыялістаў і аб'яўляецца накоплены ў гэтай справе вопыт.

Кіраўніцтва стажыроўкай выдучэ найбольш кваліфікаваныя работнікі, назначаныя адміністрацыяй прадпрыемстваў і ўстаноў, якія зарэкамендавалі сабе добрымі выхаванцамі.

Сваю задачу ў справе арганізацыі і кантролю за ходам стажыроўкі ўніверсітэт вызначае як метадычную дапамогу міністэрствам і ведамствам па пытаннях стажыроўкі, атрымання і аналізу інфармацыі аб маладых спецыялістах з мэтай удасканалення вучэбнага працэсу і павышэння якасці падрыхтоўкі кадраў для ўсіх звянаў грамадскай вытворчасці і асветы. Асноўнай структурнай адзінкай універсітэта, ажыццяўляючай работу па арганізацыі і кантролю за стажыроўкай, з'яўляецца выпускаючая кафедра. На факультэце гэта работу каардынуе савет па стажыроўцы, ва ўніверсітэце — дэканат прафэсарыятаў і стажыроўкі.

Змест стажыроўкі маладых спецыялістаў вызначаецца праграмамі, распрацаванымі ў прымяненні да спецыфікі розных галін народнай гаспадаркі, навукі і культуры. Праходжанне стажыроўкі ажыццяўляецца па індывідуальных планах, распрацаваных на аснове праграм прымяняльна да канкрэтных умоў работы маладога спецыяліста і зацверджаных кіраўніком стажора.

Асноўнае месца ў індывідуальным плане павінна быць адведзена вывучэнню канкрэтных абавязкаў па займаемай пасадзе з мэтай набывання неабходных практычных і арганізатарскіх навыкаў. Акрамя таго ў плане прадугледжваецца азнаёмленне маладога спецыяліста з дзейнасцю прадпрыемства, арганізацыі, на-

вуцальнай установы ў цэлым, з прававымі пытаннямі, а таксама ўдзел яго ў грамадскім жыцці і палітыка-выхаваўчай рабоце. Індывідуальны план павінен быць уязаны з планамі работы прадпрыемства, арганізацыі, навуцальнай установы або яго структурных адзінак, утрымліваць асаблівае заданне меладому спецыялісту з улікам профілю яго работы і прадуладжваць рашэнне важных вытворчых задач.

У перыяд стажыроўкі малады спецыяліст карыстаецца ўсім правамі і льготамі устаноўленымі для работнікаў данага калектыву, выконвае абавязкі, ускладненыя на яго працоўным дагаворам і правіламі ўнутранага працоўнага распарадку.

Адзін з экзэмпляраў індывідуальнага плана і ўчотную картку на працягу першых двух тыдняў работы неабходна накіраваць ва ўніверсітэт на адпаведную кафедру або ў дэканат факультэта. Па заканчэнні тэрміна стажыроўкі прадстаўляецца справаздача, у якой неабходна адлюстраваць выкананне індывідуальнага плана, удзел у навукова-даследчай і рацыяналізатарскай рабоце, у грамадска-палітычным жыцці калектыву.

Для разгляду вынікаў стажыроўкі на прадпрыемствах у арганізацыях, установах, навуцальных установах ствараюцца камісіі. Пажадана, каб у рабоце камісій удзельнічалі таксама прадстаўнікі адпаведных кафедр і дэканатаў універсітэта.

Камісіі разглядаюць характарыстыкі на маладых спецыялістаў, прадстаўленыя кіраўнікамі стажораў, справаздачы аб выкананні індывідуальных планаў, наведанні аб рабоце маладых спецыялістаў за перыяд стажыроўкі. На аснове разгляданых матэрыялаў камісія прадстаўляе адміністрацыі рэкамендацыі аб далейшым выкарыстанні маладога спецыяліста (пакінуць на займаемай ці вылучыць на вышэйшую пасадку).

На працягу двух тыдняў малады спецыяліст высылае на адпаведную кафедру адзін з экзэмпляраў пракола па падвядзенню вынікаў стажыроўкі, характарыстыку, зацверджаную адміністрацыяй і бланк вынікаў стажыроўкі.
В. СЕЛІВАНАЎ,
дэкан факультэта
прафэсарыятаў
і стажыроўкі.

ГОМЕЛЬ СЕННЯ

Фота А. Рудчанкі.

КАНСУЛЬТАЦЫЯ ЮРЫСТА

ВЫХАДНАЯ

ДАПАМОГА ДЛЯ ПРЫЗЫЎНІКОЎ

У адпаведнасці з Інструкцыяй аб парадку матэрыяльнага забеспячэння грамадзян СССР пры прызыве на абавязковую ваенную службу і праходжанні службы ў запасе, зацверджанай Дзяржаўным камітэтам СССР па працы і сацыяльных пытаннях і сакратарыятам ВЦСПС, рабочым, служачым, калгаснікам, а таксама студэнтам ВНУ і навучэнцам сярэдніх спецыяльных навуцальных устаноў, якія атрымліваюць стыпендыю, пры прызыве на абавязковую службу выплачваецца выхадная дапамога.

Рабочым і служачым гэта дапамога выплачваецца ў размеру двухтыднёвага сярэдняга заробку. Студэнтам ВНУ, навучэнцам сярэдніх спецыяльных на-

вуцальных устаноў і маладым спецыялістам, якія не прыступілі да работы ў сувязі з прызывам на ваенную службу, выхадная дапамога выплачваецца ў размеру палавіны месячнай стыпендыі за кошт сродкаў навуцальных устаноў.

Ваеннаабавязаным, якія захварэлі ў час збору або камандзірскіх заняткаў і працягваюць хварэць пасля іх заканчэння, з дня заканчэння збору або вызвалення ад іх па хваробе замест заробатнай платы выплачваецца дапамога па часовай непрацаздольнасці ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам.

Асобы, праходзячыя зборы і камандзірскія заняткі з адрывам ад вытворчасці, выкарыстоўваюць выхадныя і святочныя дні ў адпаведнасці з распрадкам, устаноўленым камандаваннем, праводзячым зборы (камандзірскія заняткі). У сувязі з гэтым адгул за гэтыя дні, якія прыходзяцца на час збору, па месцу работы не прадастаўляюцца.
В. РУПІН,
юрысконсульт ГДУ.

НЕЎМІРУЧАЕ МАСТАЦТВА

У нашым горадзе зараз надходзіць на гастролях Дзяржаўны ордаён Ленына акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета Беларускай ССР. З класічным рэпертуарам гэтага калектыву знаёмліцца ўжо сотні гамільчанаў.

Шмат асатраў опернага і балетнага мастацтва ёсць і сярод выкладчыкаў, супрацоўнікаў і студэнтаў нашага ўніверсітэта. Яны паглядзелі оперы Вердзі «Аіда» і «Травіята», Пучыні «Чыо-Чыо-Сан», балеты П. Чайкоўскага «Лебядзінае возера», Адана «Жызель». Іншыя слаўтыя творы.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

Працы нашых вучоных

ЗНАЧНЫ ЎКЛАД У МОВАЗНАЎСТВА

Прайшло амаль чвэрць стагоддзя з моманту выхату ў свет акадэмічнай «Граматыкі беларускай мовы». За гэты час былі вывучаны і даследаваны новыя, багатыя матэрыялы па сучаснаму мовазнаўству, укладваліся і дапоўніліся нашы звесткі аб граматычным ладзе беларускай мовы. За апошнія гады выйшлі з друку грунтоўныя працы ў галіне беларускай фанетыкі, лексікалогіі, слоўварварэння, марфалогіі і сінтаксісу. Адыліся пэўныя змены ў станаўленні моўных форм. Гэтым і абумоўлена неабходнасць выдання новай акадэмічнай граматыкі, над якой працаваў калектыв вядомых беларускіх вучоных на чале з акадэмікам АН БССР М. В. Вірылаем і прафесарам П. П. Шубаём.

Прайдзе яны на тое, што структура кнігі традыцыйная, змест і навуковы ўзровень гэтай працы наватарскі, на старонках кнігі заўсёды адчуваецца сяда творчага пошуку.

«Беларуская граматыка» адначасова адрасавана як шырокаму колу чытачоў, якія працягваюць вількую цікавасць да роднай мовы, так і спецыялістам — моваведам. Аўтары акадэмічнай граматыкі імкнуліся палегчыць яе чытанне ўсюды, дзе гэта магчыма, выпаданне не перагруваецца спецыяльнымі тэрмінамі.

У свастве аўтарскага калектыву і загадычкі кафедры рускага, агульнага і славянскага мовазнаўства нашага ўніверсітэта прафесар П. У. Сцяцко, якому давялося распрацоўваць найбольш складаныя пытанні. Яго шматлі-

кія артыкулы па актуальных пытаннях беларускага і славянскага мовазнаўства, цікавыя і грунтоўныя манатрафіі па народна-гутарковай дэрывацыі з'явіліся неабходнай базай пры падрыхтоўцы рукапісу раздзела «Словаўтварэнне» для новай акадэмічнай «Беларускай граматыкі». У працы, напісанай Паўлам Уладзіміравічам, высокакваліфікавана і даходліва на сучасным лінгвістычным узроўні раскрываецца сутнасць асноўных паняццяў словаўтварэння, усебакова і да сканала апісваюцца словаўтваральныя тыпы і мадэлі, улашцівыя розным часцінам мовы. Вількую ўвагу даследчык удзяляе характарыстыцы стылістычных асаблівасцей утварэння слоў, рэгулярнасці і нерэгулярнасці словаўтваральных мадэлей, пытанням

ужывання моўных норм пры вывучэнні дэрывацыйнай падсістэмы.

П. У. Сцяцко з'яўляецца таксама сааўтарам раздзела «Марфалогія», дзе знайшлі сваё адлюстраванне ўсебаковае апісанне граматычных катэгорыі і форм беларускай літаратурнай мовы на сучасным этапе яе функцыянавання. Усяго прафесару П. У. Сцяцко належыць у «Беларускай граматыцы» каля 20 друкаваных артыкулаў. Гэта вынік вялікай працы вучонага.

Навуковыя супрацоўнікі выкладчыкі ВНУ, студэнты і настаўнікі школ, а таксама ўсе, хто працягла глыбока цікавіцца да роднага слова з выходам «Беларускай граматыкі» атрымалі новую арыгінальную працу, якая, безумоўна, адыграе вількую ролю ў вывучэнні сучаснай беларускай літаратурнай мовы.

П. ЧАЙКУН,
асістэнт кафедры
рускага, агульнага
і славянскага мовазнаўства.

«Гомельскі ўніверсітэт» — орган парткома, рэктарата, камітэта ЛКСМБ і профкомов Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта (на беларускам мове), Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржкамтэта БССР па справах выдавецтваў, вальграфіі і кніжнага гандлю, Гомель, Савецкая, 1. Аб'ём — 1 друк. аркуш. Тыраж 2000 экз. Наш адрас: вул. Савецкая, 104, п. 3-11, т. 57-16-52.